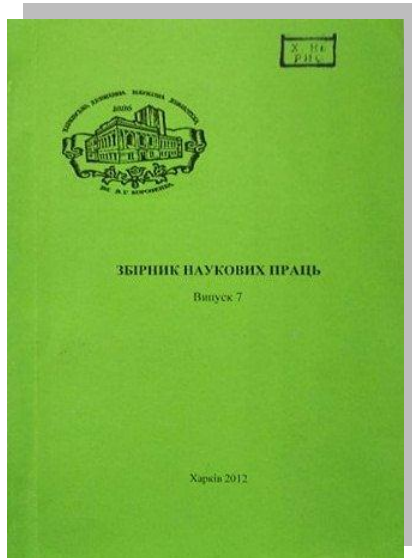

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

«Збірник наукових праць» – видання, започатковане в Харківській державній науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка (ХДНБ) у 1996 р. (перша назва – «Збірник наукових статей») з метою створити основу для дослідження історії та досвіду роботи цього наукового та науково-методичного закладу в галузі бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства. Редакційна колегія видання складалася з восьми осіб ([Л. П. Незнамова](#), О. О. Будецька, В. В. Мірошникова, С. М. Миценко, [А. М. Перепеча](#), К. Д. Тараманова, А. В. Філатова, [В. О. Ярошик](#)).

Випуск першого збірника (1996), що має назву «Історія ХДНБ ім. В. Г. Короленка: пошуки, дослідження, відкриття», містить 10 статей, авторами яких є 11 співробітників бібліотеки та викладач Харківського державного інституту культури (нині – [Харківська державна академія культури](#)). У матеріалах збірника висвітлюються історичні передумови структурних перетворень у книгозбірні, історія окремих відділів (україніки, МБА), рятування фонду під час німецько-фашистської окупації Харкова в 1941–1943 рр., описане на основі документів [Державного архіву Харківської області](#) та інших архівів; розглядаються еволюція способів документозабезпечення протягом століття (1886–1936 рр.), становлення та розвиток методичної роботи в 1903–1931 рр., окремі аспекти науково-методичної діяльності нинішнього часу, міжнародні зв'язки ХДНБ та інші питання.

Другий випуск збірника отримав назву «Документально-інформаційні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка» (1996), в ньому опубліковано 12 статей фахівців бібліотеки. У матеріалах збірника фонд ХДНБ в цілому розглядається як джерело документальної пам'яті нації; йдеться про наукові дослідження в системі управління розвитком фондів і створення спеціалізованих фондів (рукописів та стародруків, рідкісних і цінних видань, нотних та музикознавчих, картографічних видань, літератури з краєзнавства); наголошується на необхідності створення національної програми збереження документних фондів, частиною якої має бути розділ «Переведення документів на сучасні компактні носії інформації».

Обидва випуски, видані з нагоди 110-річчя від дня заснування книгозбірні, мали підзаголовок «збірник наукових статей». Їх поліграфічне виконання здійснене коштом міжнародного благодійного фонду «Відродження». Наступні випуски тиражувалися за допомогою власної розмножувальної техніки ХДНБ (ротاپронт, ксерокс).

З 2000 р. збірникам вирішено не надавати власної тематичної назви, а лише порядковий номер; їх тематика через необхідність наукового обґрунтування всіх процесів бібліотечної практики має універсальне спрямування. У третьому випуску (2000) опубліковано 14 статей співробітників бібліотеки, що характеризують наукову (результати досліджень зі становлення та розвитку управління в ХДНБ та оптимізації бібліотечно-бібліографічного обслуговування читачів-студентів), методичну роботу (узагальнену методику редагування та удосконалення алфавітних каталогів). Низка статей висвітлює окремі частини семимільйонного фонду книгозбірні (реліквії пушкінської доби, польськомовні видання XIX ст., книжкове зібрання Г. П. Данилевського, колекцію документів, присвячених Українській Центральній Раді), питання вивчення історії бібліотечної справи на Харківщині до 1917 р., бібліометрії в системі підвищення кваліфікації бібліотекарів; міститься огляд публікацій працівників ХДНБ 1993–1997 рр.

З дещо зміненою назвою, що зберігається дотепер – «Збірник наукових праць» – видано в 2004 р. четвертий збірник, у ньому вміщено п'ять статей. У виданні висвітлено тридцятирічний досвід науково-дослідної роботи (окреслені основні напрямки, наведено посилання на завершені дослідження), схарактеризовано колекцію рідкісних видань (альдіни та ельзевіри, що мають велике історико-культурне значення), перші надходження до Харківської громадської бібліотеки (ХГБ), описано колекцію унікальних стародруків, виданих в Україні, міститься огляд основних публікацій працівників бібліотеки 1998 – 2002 рр.

У п'ятому випуску, що вийшов 2007 р., опубліковано чотири статті, присвячені інтеграційним процесам в інформаційно-бібліотечній сфері, аналізу колекцій (зокрема, української книжкової графіки 1917–1930 рр.), узагальненню розвитку методичної діяльності ХДНБ в 1930–1960 рр., важливій для вивчення історії бібліотеки в персоналіях розповіді про ветерана – І. В. Шашкову.

З приводу відзначення 125-річчя від часу заснування бібліотеки у 2012 р. вийшло два збірники (шостий і сьомий). Склад редколегії, що не переглядався до цього часу, змінився з восьми до чотирьох осіб (В. Д. Ракитянська, Л. В. Глазунова, С. М. Миценко, І. Я. Лосієвський) і залишився незмінним для шостого – восьмого випусків.

Шостий випуск містить чотири статті працівників ХДНБ, сьомий – дев'ять. У ґрунтовній статті про 125-річний шлях книгозбірні, що відкриває шостий випуск, висвітлюється її діяльність на різних історичних етапах, описано створення та функціонування структурних підрозділів, динаміку формування фондів, еволюцію форм і методів обслуговування користувачів; йдеться про розвиток цієї науково-просвітницької установи на сучасному етапі, описано діяльність бібліотеки з формування, збереження та розкриття колекцій пам'яток писемності та друку, а також збереження бібліотечних фондів в перші роки існування ХГБ (1886–1915 рр.). Особами, які творили і

примножували надбання бібліотеки, на погляд авторів, були директори ХДНБ, їм присвячено публікацію у цьому випуску.

Матеріали сьомого випуску (2012) (дев'ять статей) продовжують тематику попереднього і включають результати історико-бібліотечнознавчого локального дослідження, проведеного з нагоди 125-річчя від часу заснування ХДНБ. Про історію будівництва головного корпусу, що є пам'яткою архітектури, йдеться у повідомленні архітектора і художника О. Ю. Лейбфрейда на засіданні [клубу «Краєзнавець»](#) у 1986 р. Текст повідомлення доповнений сучасними коментарями й уточненнями працівників бібліотеки. Досліджено історію відділу технічної літератури (1901–2012 рр.), абонементів ХГБ (1886–1933 рр.), каталогів від дня їх утворення (1886–1946 рр.) та у 1946–2010 рр., просвітницьку діяльність 1880–1930 рр., а також історію та сьогодення відділу «Україніка» і фонду нотних видань.

У восьмому випуску, виданому в 2016 р., опубліковано 10 статей співробітників книгозбірні та однієї доцента [Харківської державної академії культури](#). Минувщині присвячені дописи, в яких розглянуто історичний образ ХГБ та біографії російських і українських науковців, які тут працювали, становлення депозитарної системи бібліотечних фондів у Харківському регіоні в 1979–1990 рр., десятирічний період діяльності Центру інформаційної підтримки винахідників ХДНБ. В історії відділу наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів використані спогади учасників подій, про які йдеться. Інший блок статей – дослідження з теоретичних та практичних питань бібліотечної роботи.

У восьми випусках збірника опубліковано 69 статей, написаних 52 авторами. У деяких випусках містяться дописи науковців харківських вишів. У статтях збірника переважно описано історію бібліотеки, окремих структурних підрозділів, деяких питань практичної роботи, отже, в

сукупності ці матеріали можуть вважатися основою для подальших досліджень історії і сьогодення ХДНБ.

Джерела

1. Історія ХДНБ ім. В. Г. Короленка: пошуки, дослідження, відкриття : зб. наук. ст. Вип. 1. Харків, 1996. 80 с.
2. Документально-інформаційні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка : зб. наук. ст. Вип. 2. Харків, 1996. 92 с.
3. Збірник наукових статей. Вип. 3 / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2000. 173 с.
4. Збірник наукових праць. Вип. 4. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2004. 100 с.
5. Збірник наукових праць. Вип. 5 / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2007. 52 с.
6. Збірник наукових праць. Вип. 6. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2012. 132 с.
7. Збірник наукових праць. Вип. 7. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2012. 140 с.
8. Збірник наукових праць. Вип. 8. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2016. 204 с.

Миценко Світлана Михайлівна

Статтю створено 27. 03. 2019